Tartalomjegyzék

1. Saját jelölések

Jelölés Az $\{i \in \mathbb{N} | 1 \leq n\}$ halmazt $\underline{n}$ jelöli.

1 Deffiníció Ha $(X, \leq)$ parciálisan rendezett halmaz, ha $\leq$ parciális rendezés.

2 Deffiníció Ha $(X, \leq)$ parciálisan rendezett halmaz, ekkor $a \in X$ maximális, ha $\forall b \in X$, $a \leq b$ esetén $a = b$.

3 Deffiníció Ha $(X, \leq)$ parciálisan rendezett halmaz, ekkor $Y \subset X$ lánc, ha $(Y, \leq)$ teljesen rendezett halmaz.

2. Alterek összege

Jelölés V_K jelöli a V vektorteret K test felett, de következetesség miatt mindig megjegyezzük, hogy "V_K vektortér", ami még mindig rövidebb, mint a hosszú "V K test feletti vektortér".

4 Deffiníció Ha V_K vektortér és $V_1, \ldots, V_n \leq V$, akkor ezen alterek összege:

$$V_1 + \ldots + V_n = \{v_1 + \ldots + v_n | \, v_i \in V_i, \, 1 \leq i \leq n\}$$

5 Deffiníció Ha V_K vektortér és $V_1, \ldots, V_n \leq V$, akkor ezen alterek direkt összege, olyan alterek összege, aminek minden eleme egyértelműen áll elő $v_1 + \ldots + v_n$ ($\forall v_i \in V_i, i \in \underline{n}$) alakban.

6 Deffiníció V_k vektortér, $U, W \leq V$, $V = U \oplus W$, $\pi : V \rightarrow v$ lineáris leképezés, $u \in U$, $w \in W$, hogy $v = u + w \in V$ esetén $\pi(v) = u$. Ekkor π-t az U altérre való W irányú vetítésnek nevezzük.

3. Konjugált mátrixok

7 Deffiníció $A, B \in K^{n \times n}$ A és B konjugáltak (hasonlók), ha létezik egy olyan $X \in K^{n \times n}$, melyre $B = X^{-1}AX$.

8 Deffiníció V_K vektortér, $f : V \to V$ linráris leképezés a V endomorfizmusa.

Jelölés $\mathrm{End}_K\, V$

9 Deffiníció V_K vektortér, $f \in \mathrm{End}_K\, V$, $t \in K$:

1. $t \in K$ sajátértéke f-nek, ha létezik egy olyan nemnulla V-beli vektor, amire $f(v) = tv$,
2. $t \in K$ sajátérték, ekkor a V-beli v vektor a t-hez tartozó sajátvektor, ha $f(v) = tv$.
3. az f összes sajátértékének halmaza f spektruma.

10 Deffiníció Ha $n \geq 1$, $A \in K^{n \times n}$, ekkor A mátrix sajátértékei, sajátvektorai, spektruma az $f_A : K^n \to K^n$, $x \mapsto Ax$ endomorfizmus sajátértékei, sajátvektorai és spektruma.

11 Deffiníció V_K vektortér, $f \in \mathrm{End}_K\, V$,az S_t a t-hez tartozó sajátvektorokat tartalmazó halmaz, akkor $S \cup 0_V$ az f endomorfizmus t-hez tartozó sajátaltere.

Jelölés $\mathrm{Eig}_{f,t}$

12 Deffiníció V_K vektortér $f \in \mathrm{End}_K\, V$, t változó, akkor $\det(f - tI)$ polinom az f karakterisztikus polinomja.

Jelölés $\mathrm{char}_f(t)$

13 Deffiníció V_K vektortér, $f \in \mathrm{End}_K\, V$, $t \in K$, ekkor $\dim(\mathrm{Eig}_{f,t})$ a t sajátártákának geometriai multiplicitása.

14 Deffiníció V_K vektortér, t_0 az $f \in \mathrm{End}_V\, K$ sajátértéke, ekkor t_0 algebrai multiplicitása k, ha t_0 pntosan k-szoros gyöke $\mathrm{char}_f(t)$-nek.

15 Deffiníció V_K vektortér, ekkor $f \in \mathrm{End}_K\, V$ diagonalizálható, ha létezik egy $\mathcal{B}$ bázis, amiben $[f]_{\mathcal{B}}$ diagonális.

4. Mátrixok sajátfelbontása

16 Deffiníció $A \in K^{n\times n}$, $y \in K^n - 0$, akkor az y^T sorvektor az A baloldali sajátvektora, ha $y^T A = \lambda y^T$

17 Deffiníció $A \in K^{n\times n}$ diagonilazálható mátrix sajátfelbontása PDP^{-1}, ahol P i-edik oszlopa az A mátrixhoz tartozó t_i-edik egyik sajátvektora (jelölje ezt most $\underline{x}_i$), P^{-1} i-edik sora az A mátrix t_i-hez tartozó egyik baloldali sajátvektora (jelölje most ezt $\underline{y}_i$). Ekkor:

$$\sum_{i=1}^{n} t_i \underline{x}_i \underline{y}_i$$

a sajátfelbontás diadikus alakja.

5. Spektrálfelbontás

18 Deffiníció Ha $A \in K^{n \times n}$-nak létezik sajátfelbontása és P_i a $\mathrm{Eig}_{A,t(i)}$-re való vetítés mátrixa (a vetítés iránya a többi sajátaltér direkt összege), akkor A spektrálfelbontása:

$$A = t_1 P_1 + \ldots + t_k P_k$$

6. Bilineáris leképezések

Dián vannak itt dolgok, amit nem akarok leírni.

Dia (deffiníció)tartalma:

1. bilineáris leképezés
2. szimmetrikus bilineáris leképezés
3. Gram-mátrix
4. baloldali, jobboldali mag, reguláris
5. ortogonalitás bilineáris leképezésre nézve
6. ortogonális kiegészítő
7. Tehetetlenségi Tétel

7. Euclides-terek

19 Deffiníció $V_{\mathbb{R}}$, $\beta : V \times V \to \mathbb{R}$ bilineáris leképezés, ekkor β pozitív definit, ha szimmetrikus és minden V-beli v vektorra $\beta(v, v) \geq 0$, továbbá $\beta(v, v) = 0$ pontosan akkor, ha $v = 0$. Másik elnevezés a skalárszorzat.

20 Deffiníció

1. $V_{\mathbb{R}}$, $\beta := \langle ., . \rangle : V^2 \to \mathbb{R}$ skalárszorzat (másnéven belsőszorzat), ekkor a $(V, \langle ., . \rangle)$ pár Euclides-tér (inner product space).
2. $v \in V$, akkor $||v|| = \sqrt{\langle v, v \rangle}$ a v normája
3. $v, w \in V$, akkor $d(v, w) = ||v - w||$ a v és a w távolsága

Jelölés $(V, \langle ., . \rangle)_E$ jelöli a $V_{\mathbb{R}}$ vektorteret, amiben $\langle ., . \rangle$ vektorszorzat. Ha emellett V még véges dimenziós is, akkor ezt $(V, \langle ., . \rangle)_{E, \overset{<}{\infty}}$ jelöli.

21 Deffiníció $(V, \langle ., . \rangle)_E$ ekkor ha $v, w \in V$, akkor a szögük:

$$\arccos \frac{\langle v, w \rangle}{||v|| ||w||}$$

22 Deffiníció $(V, \langle ., . \rangle)_E$ és $v, w \in V$, akkor $v \perp_{\langle ., . \rangle} w$, ha v és w szöge $\frac{\pi}{2}$.

8. Ortogonális bázisok

23 Deffiníció $(V, \langle ., . \rangle)_E$ $S \subset V$ ortogonális részhalmaz, ha minden $v, w \in S$ esetén $v \perp_{\langle .,. \rangle} w$, valamint S ortonormált, ha ortogonális és minden S-beli v-re $||v|| = 1$, és S ortonormált bázis, ha ortonormált és bázis.

24 Deffiníció $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ pozitív definit mátrix, ha $\beta(x, y) = x^T Ay$ pozitív definit pontosan akkor, ha A szimmetrikus és $x^T x > 0$ minden nemnulla $\mathbb{R}^n - 0$-beli vektorra.

9. Ortogonális kiegészítő

10. Adjungált

25 Deffiníció $(V_1, \langle ., . \rangle_1)_E$, $(V_2, \langle ., . \rangle_2)_E$, $f : V_1 \to V_2$ lineáris leképezés $f^* : V_2 \to V_1$ lineáris függvényt az f adjungáltjának nevezzük, ha minden v V_1–beli,w V_2–beli vektorokra:

$$\langle f(v), w \rangle_2 = \langle v, f^*(w) \rangle_1.$$

26 Deffiníció $(V, \langle ., . \rangle)_E$ $f \in \mathrm{End}_{\mathbb{R}} V$, ekkor f önadjungált, ha $f^* = f$.

27 Deffiníció $X \in \mathbb{R}^{n\times n}$ ortogonális, ha $X^T X = I$ (azaz $X^T = X^{-1}$).

11. Ortogonális transzformációk

28 Deffiníció $(V, \langle .,. \rangle)_E$, $f \in \mathrm{End}_{\mathbb{R}}\, V$, ekkor f ortogonális transzformácó, ha bijektív (izomorfizmus) és minden V-beli v és w esetén:

$$\langle v, w \rangle = \langle f(v), f(w) \rangle.$$

29 Deffiníció A $(G, \cdot)$ páros csoport, ha $G \neq \emptyset$.

30 Deffiníció A $(G, \cdot)$ páros Abel-csoport, ha $(G, \cdot)$ csoport és $\cdot$ kommutatív.

Jelölés Az $\langle .,. \rangle$-ra ortogonális transzformációk csoportját $\mathrm{O}_{\langle .,. \rangle}$ jelöli (vagy $\mathrm{O}_{\langle \rangle}$).

31 Deffiníció Ha $(V, \langle .,. \rangle)_{E,\overset{<}{\infty}}$, $V = \mathbb{R}^{n \times n} A \in V$ ortogonális leképezés mátrixa, ekkor az ilyen leképezések csoportja $\langle .,. \rangle$-ra nézve az n-edrendű ortogonális csoport.

Jelölés $\mathrm{O}_{n,\langle \rangle}(\mathbb{R})$

32 Deffiníció $(V, \langle .,. \rangle)_{E,\overset{<}{\infty}}$, $f \in \mathrm{O}(V)$, ekkor az olyan f-ek melyekre $det(f) = 1$ a speciális ortogonális csoportot alkotnak.

Jelölés $\mathrm{SO}(V)$

12. Szemiortogonális mátrixok

33 Deffiníció $A \in \mathbb{R}^{n\times m}$ szemiortogonális, ha az oszlopok vagy sorok ortonormált bázist (vagy csak rendszert?) alkotnak. Tehát $A^T A = I_n$, ha az oszlopok alkotnak, $AA^T = I_m$, ha a sorok alkotnak ortonormált rendszert.

34 Deffiníció A teljes oszloprangú ($\operatorname{rk} A = n$) $A \in \mathbb{R}^{n\times m}$ QR-felbontása $QR = A$, ha $Q \in \mathbb{R}^{n\times m}$ szemiortogonális, $R \in \mathbb{R}^{n\times n}$ pedig felsőháromszögmátrix, ahol a diagonális elemek nemnegatívok.

35 Deffiníció $(V, \langle .,. \rangle)_{E,\infty}^{<}$, $\beta : V \times V \to \mathbb{R}$, szimmetrikus, bilineáris, akkor β :

1. pozitív definit, ha $\forall v \in V : \beta(v,v) \geq 0$ és $\beta(v,v) = 0 \leftrightarrow v = 0$,
2. pozitív semidefinit, ha $\forall v \in V : \beta(v,v) \geq 0$,
3. negatív definit, ha $\forall v \in V : \beta(v,v) \leq 0$ és $\beta(v,v) = 0 \leftrightarrow v = 0$,
4. negatív semidefinit, ha $\forall v \in V : \beta(v,v) \leq 0$,
5. indefinit, ha $\exists v, w : \beta(v,v) > 0$, $\beta(w,w) < 0$.

13. Qadratikus alak

36 Deffiníció $V_{\mathbb{R},\overset{<}{\infty}}$ és $\beta : V \times V \to \mathbb{R}$ szimmetrikus, bilineáris leképezés, $\mathcal{B} = \{b_1, \ldots, b_n\}$ V vektortér egy bázisa, $[x]_{\mathcal{B}} = (x_1, \ldots, b_n)^T$, ekkor a qadratikus alak:

$$Q(x) = [x]_{\mathcal{B}}^T[\beta]_{\mathcal{B}}[x]_{\mathcal{B}} = \sum_{i,j=1}^{n} \beta(b_i, b_j)x_i x_j = \sum_{i,j=1}^{n} a_{ij}x_i x_j$$

Ekkor ez az alak az $x_1, \ldots, x_n$ egy homogén másodfokú polinomja.

Jelölés Az a szimmetrikus, bilineáris β függvény, amit Q meghatároz β_Q jelöli.

Jelölés $(V, \beta)_{\mathbb{R},\overset{<}{\infty}}$ jelöli innentől (amíg másképpen nincs meghatározva, β milyensége) az $\mathbb{R}$ feletti véges vektorteret, amin β egy szimmetrikus, bilineáris függvény.

37 Deffiníció $(V, \beta)_{\mathbb{R},\overset{<}{\infty}}$, $\mathcal{C} = \{c_1, \ldots, c_n\}$ V-nek egy ortonormált bázisa, $A = [\beta_Q]_{\mathcal{C}}$, akkor $\mathcal{B} = \{b_1, \ldots, b_n\}$ V-beli bázis által feszített egydimenziós altereket (egyeneseket), a Q főtengelyeinek nevezzük.

38 Deffiníció Q qadratikus alak:

1. pozitív definit, pontosan akkor, ha β_Q is az,
2. pozitív semidefinit, pontosan akkor, ha β_Q is az,
3. pozitív definit, pontosan akkor, ha β_Q is az,
4. pozitív semidefinit, pontosan akkor, ha β_Q is az,
5. semidefinit, pontosan akkor, ha β_Q is az,

39 Deffiníció $(a_{ij}) = A \in \mathbb{R}^{n\times n}$, $b = (b_1, \ldots, b_2)^T \in \mathbb{R}^n$, $d \in \mathbb{R}$, $x \in \mathbb{R}^n$:

$$f(x) = x^T A x + b^T x + d = \sum_{i,j=1}^{n} a_{ij}x_i y_j + \sum_{i}^{n} b_i x_i + d = 0$$

egyenletet kielégítő pontok másodfokú görbék halmazát alkotják.